

Ministerie van Economische Zaken en
Klimaat
Directie Energie en Omgeving
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Leeuwarden, 15 mei 2018
Verzonden, **15 MEI 2018**

Ons kenmerk : 01525459
Afd./Opgave : Omgevingszaken
Behandeld door : [REDACTED] / (058) [REDACTED] of [REDACTED]@fryslan.frl
Uw kenmerk : DGETM-EO / 18053296
Bijlage(n) :

Onderwerp : Zienswijze ontwerpbesluit gaswinning Blija

Geachte heer/mevrouw,

Op 7 september 2017 heeft u ons gevraagd advies uit te brengen over het door de NAM ingediende winningsplan Blija, nabij het dorp Blija. Met deze brief brengen wij ons advies uit.

Algemeen

Uw adviesverzoek heeft betrekking op het winningsplan Blija, dat bestaat uit drie gasvelden, gedateerd 4 april 2018. Het gaat om de velden Blija-Ferwerderadeel, Blija-Zuid en Blija-Zuidoost. In uw mail van 26 januari 2018 geeft u aan dat u uiterlijk 24 mei 2018 het advies van de decentrale overheden wilt ontvangen.

Ter ondersteuning van de decentrale overheden in hun rol als adviseur heeft u op 19 april 2018 een specifieke informatiesessie gehouden, waar vragen over het winningsplan aan het ministerie van Economische Zaken en de NAM konden worden gesteld.

Allereerst maken wij graag gebruik van de gelegenheid om ons standpunt over gaswinning nogmaals bij u onder de aandacht te brengen. Zoals u bekend, zijn wij tegen nieuwe gaswinningen in Fryslân, maar wij volgen de ontwikkelingen bij bestaande gaswinningen ook kritisch. Wij blijven daarbij opkomen en aandacht vragen voor de zorgen over de effecten van gaswinning op onze inwoners. Ons standpunt hierover hebben wij verwoord in ons Coalitieakkoord 2015 - 2019.

Wij hebben het advies van Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) ten aanzien van het winningsplan van uw ministerie ontvangen per e-mail. Het advies van de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) hebben wij niet mogen ontvangen, zoals wel gebruikelijk bij eerdere adviesverzoeken. Wij betreuren wederom dat u ons advies al wilt ontvangen, alvorens het uitgebrachte Tcbb rapport beschikbaar is.

Het advies van SodM geeft aan dat de gecontroleerde risicobeoordelingen correct zijn onderbouwd, de voorgestelde beheersmaatregelen passend zijn en SodM geen aanleiding ziet om aanvullende voorwaarden te adviseren.

Uit het gasveld Blija-Ferwerderadeel en Blija-Zuidoost is al eerder gas gewonnen in de periode resp. 1985 en 2001. Voor het Blija-Zuid veld is de gaswinning vergund in 2012. Met het voorliggende winningsplan worden de drie gasvelden samengevoegd tot één winningsplan voor de verlening van de winning tot 2050 en het vergroten van het productie volume tot maximaal 4700 miljoen Nm³. De boring vindt plaats in het Rotliegend reservoir.

Hydraulisch stimuleren (fracking)

De productiescenario's, zonder hydraulische stimulatie (fracking), laten slechts een winningspercentage zien van Blija-Ferwerderadiel tussen de 25%-40%, voor Blija-Zuidoost 23%-63% en voor Blija-Zuid tussen de 16%-28%. TNO-AGE beoordeelt dit percentage als aan de lage kant. Ter verbetering van de efficiëntie is ook een productiescenario in het winningsplan opgenomen, waarbij hydraulische stimulatie wordt toegepast. Dit zou volgens NAM moeten leiden tot een verhoging van het winningspercentage. Hierover merkt TNO-AGE op dat deze verhoging van het winningspercentage vooralsnog een aanname is. Naar onze opvatting is er – zonder en met stimulatie - sprake van een geringe hoeveelheid winbaar aardgas, zodat wij van de noodzaak en het nut van de voorgenomen winning niet zijn overtuigd. Het toepassen van aanvullende stimulerende technieken maakt dit niet anders en zal de aanwezige maatschappelijke weerstand alleen doen toenemen.

Om reden van het verhogen van de efficiëntie overweegt NAM het toepassen van hydraulische stimulatie. Het toepassen van dergelijke technieken gaat gepaard met een aantal risico's, waarop SodM ook wijst in haar advies en het door haar verrichte onderzoek naar 250 putten waar fracking heeft plaatsgehad. Deze additionele risico's voor mens en milieu versterken ons afwijzende standpunt over nieuwe gaswinningen in Fryslân.

Bij het gasveld Saaksum hebben voorgenomen frackactiviteiten in 2015 geleid tot maatschappelijke zorgen en vragen en een aangenomen motie in de Tweede Kamer. Dit heeft mede geleid tot aanpassing van de Mijnbouwwet, met als gevolg dat per 1 januari 2017 in winningsplannen de effecten van hydraulische stimulatie moeten worden beschreven. Uit de parlementaire stukken (nota van antwoord van de minister van EZ) blijkt dat de bedoeling van deze wijziging is dat winningsplannen moeten kunnen worden beoordeeld op gebruikte technieken, waaronder hydraulisch stimuleren. Daarbij is door de minister aangegeven dat wanneer de veiligheid van omwonenden in het geding is of om ernstige schade aan gebouwen of werken te voorkomen, de instemming met het winningsplan kan worden onthouden. Er kunnen ook beperkingen of voorschriften aan de instemming met het winningsplan worden verbonden. Het advies van SodM/TNO-AGE over winningsplan Blija geeft aan dat NAM de effecten van hydraulisch stimuleren in algemene zin correct heeft beschreven, m  r dat deze beschrijving te beperkt is om de risico's en de benodigde maatregelen adequaat te kunnen toetsen. Gelet op bovenstaande zijn wij van mening dat u nu de gevraagde instemming niet kunt afgeven. Doorschuiven van deze essentiële beoordeling en toetsing naar slechts 6 weken voorafgaand aan de werkzaamheden, zoals geadviseerd door SodM, doet wat ons betreft geen recht aan de bedoelingen van de wetgever bij de recente wijzigingen van de Mijnbouwwet.

Bodemdaling en -trilling

De prognoses geven een maximale bodemdaling aan van 5,2 cm. De totale bodemdaling in het gebied door de eerdere winning en de omliggende winningen komt daarmee op 8,3 cm door naburige gasvelden. Het seismisch risico wordt door NAM ingeschat op de laagste Categorie. NAM schat ook in dat de kans op een beving verwaarloosbaar is, TNO bevestigt dit beeld. De inschatting van de Tcbb kunnen wij nu niet meenemen in ons advies.

Belangrijke thema's die spelen bij omwonenden van gaswinningsgebieden zijn zorgen over bodembeweging en de mogelijke gevolgen daarvan voor eigen woningen. Ook leven er zorgen over veiligheid en er heerst wantrouwen. Het op een zorgvuldige wijze betrekken van de omgeving, informatie delen en daarover in gesprek gaan, dragen bij aan het herstel van vertrouwen en het vergroten van het veiligheidsgevoel. Het monitoren van bodembeweging, nulmetingen en het betrekken en informeren van inwoners daarover spelen daarbij een belangrijke rol. Dit geldt voor alle fasen van de gaswinning; van opsporen en winning tot be  ndiging van de gaswinning. Wij adviseren u, gelet op ons standpunt over gaswinnings, om niet mee te werken aan gevraagde instemming op het winningsplan voor zover dit de uitbreiding van de vergunde gasproductie betreft.

De voorgenomen gaswinning vanuit de Blija voorkomens betreft een verlenging van de huidige winningsplannen. Wij adviseren u, gelet op ons standpunt over gaswinnings, om niet mee te werken aan gevraagde instemming op het winningsplan. Mocht u ondanks ons advies toch overgaan tot het verlenen van instemming, dan verzoeken wij u bij de besluitvorming rekening te houden met de hiervoor genoemde punten.

Tot slot

Mocht u ondanks ons advies toch overgaan tot het verlenen van instemming, dan verzoeken wij met nadruk dat uw instemming met dit winningsplan gepaard gaat met de voorwaarde dat goede communicatie met inwoners plaats vindt. Dit sluit aan bij de uitspraak van de Raad van State van 19 april 2017 over project gaswinning Oppenhuizen. Wij verzoeken u bij uw besluitvorming over het winningsplan rekening te houden met deze uitspraak van de Raad State.

18-5-2018

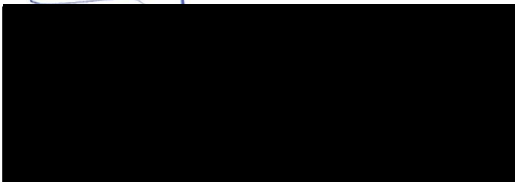
Omwonenden staan veelal afwijzend en wantrouwend tegenover plannen voor gaswinningen. Zij vinden dat lokaal de lasten worden gedragen voor het belang van Nederland als geheel. Mijnbouwactiviteiten brengen met zich mee dat er in zekere mate regionale of lokale belasting is. Schade wordt vergoed, maar inwoners ervaren extra ongemak en zorgen waar ze niet om hebben gevraagd en waar niets tegenover staat. Het belang van mijnbouwactiviteiten voor de Nederlandse samenleving is evident. Wij adviseren u zorg te dragen voor een goede verdeling van lusten en lasten bij mijnbouwactiviteiten, waarbij er ook baten terugvloeien naar het gaswinningsgebied. Wij zijn dan ook in afwachting van uw brief aan de Tweede Kamer met betrekking tot het Kleine Veldenbeleid, een mogelijk landelijk schadeprotocol en voor schadeafhandeling. De inhoud van de brief kan van invloed zijn op de verlenging van het winningsplan Blija.

Wij zijn van mening dat wij u hierbij een zorgvuldig advies doen toekomen en verwachten dat u dit advies meeneemt in uw besluitvorming.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

voorzitter

secretaris